

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏՈՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԻՆԳԵԱՐԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՎՈՐՁՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
ԳԱԶԻՐԷ

Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	ՈՂԷ	ՊՐԷ
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Նամակ և դրամ զրկել վարչության հասցեին
Չեռագիրները ետ չեն դարձափոխվում
Խրատուցումները համար մասնաժողով պայմաններով
Խմբագրատանը կը գտնուի Բանասիր-Փաշա Խալիֆ, քրատուների
գծին վրայ, Գաֆե և պարտք Թրանսի քաղաքին մէջ:

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
Օ Ր Ա Ց Ո Ց Ց Ը

ՇԵՐ. 6 Օգոստոս

Եփեսոսի առ. ժողովին երկերի հարապետացն
Դժբախտութիւնները լծակով
կուգան, բայց քաղաքով ետ կը դառնան:

ԿԻՐ. 7 Օգոստոս

Բարեկենդան պահպան. Աստուածածնի:

Համարաւորութիւնն այնչափ ընդարձակ ժայռ մըն է որուն վրայ
ամեն ինչ կընայ հաստատուիլ:

ԲԷ. 8 Օգոստոս

Պահ:

Տարակիցը ճշմարտութեան տա-
ճարին գաւիթն է:

ՀԱՅՔԻ Կ. ՊՈԼԻՍ
ՔՈՒՆԵՐՈՐԴ ԴԱՐՈՒ ՍԿԻՉԲԸ

ԺԲ. ԵԿԵՂԵՑՈՒԿԱՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԵՆ

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուին այժմ
իբր 10 եպիսկոպոսներ — Մ. Օրման-
եան, Գ. Ճէֆանիսիան, Գրիգորիս
Յովհաննէսեան, Վահրամ Մանուկ-
եան, Գ. Երեմեան, Բարձրագիւտ
Չապուհան, Հմայեակ Գիւմարեան,
Մկրտիչ Վեհապետեան, Մեսրոպ
Սուքիասեան, Տիմոթէոս Սափրի-
եան: Ասոնց երեքն բաւական ըլ-
լային, մին՝ իբր պատրիարք, մին՝
Դրան եպիսկոպոս և կրօն. Ժողովոյ
Ուսման պետ, և միւսն՝ Երաւունքի
ժողովարար. մնացեալ եօթնը մայրա-
քաղաքի մէջ աւերաբ են և կարեւոր
ծառայութիւններ կրնային մատու-
ցանել անհափիւ վիճակաց մէջ. սա-
կայն ասոնց երկուքն, Գրիգորիս և
Վահրամ, իջմիտման միտքով, անդ
հարստացած և փտարուելով աստ-
եկածուն վայելելու իրենց... քրտանց
արդիւնքն, և երբեք չեն ընդունած
ու չեն ընդունիր առաջնորդական
որեւէ պաշտօն: Երկուքն, Բարձրագի-
ւտ և Մեսրոպ, իրենց վիճակի ժո-
ղովորդներէն մերժուած, ազգի աչ-
քէն ինկած իբր թըքամու, Սուլթա-
նին կողմէն յատկացուած ամառ-
կանն առնելով անուշ անուշ կ'անցը-
նեն իրենց օրերն:
Վեհապետեանն կառավարու-
թեան հրամանով փակուած է աստ,
և եթէ անոր մասին Սոյ կ'աւանդի-

կուսն և Կ. Պոլսոյ Պատրիարքին
կողմէն ջանքեր ըլլային կրնար եր-
թալ ի կիլիկիայ, և հոն մեծ ծառա-
յութիւններ մատուցանել, չնորհիւ
իր ճարտիկ ու գործն. յատկու-
թեանց:
Հմայեակ սրբազան մէկ անգամ
միայն գաւառ (Երզնկա) գացած է և
պիսկոպոսանալու պայմանաւ, ժողո-
ւորդն ու Պատրիարքն յարգած են
իրենց խոստումն ու եպիսկոպոսական
վկայագիր տուած են, սակայն նա էջ-
միտման վերադարձին հաստատուած է
Կ. Պոլս, ու այլ եւս չ'ապագած է տեղը:
Նա չը շարժիր քանի որ անքակտելի
փափակ կապերով կապուած է աստ,
և ինքնայի բազմաձայն ու ճիւղ թաղի
քաղաքի թիւնն այնչափ արդիւնա-
բեր է: Գ. Երեմեան սրբազան եղած
է Սառնի եպիսկոպոս. չուզեց մայ-
րաքաղաքը լծուիլ մինչեւ իսկ Սոյ
կաթողիկոսական Աթոռը բարձրա-
նալու համար, արհամարհելով ազգին
ձայնը: Կ'երեւայ թէ աւելի զօրաւոր
ձայնը ու կուսեր անոր Կ. Պոլս մը-
նայն կը պահանջէին...
Տիմոթէոս եպիսկ. Սափրիեան
յայտնի է իր Հապէշատան ըրած ու-
ղեւորութեամբ. այժմ՝ ձեր և գործե-
լու անկարող վիճակի մէջ է: Սա իբր
Սափրիայ Ս. Յակոբայ միաբանու-
թեան անդամ՝ անդ պարտէր ան-
ցընել իր վերջին օրերն:
Մը օրէնք կը լծուիտուր ար 7-8
անպաշտօն եպիսկոպոսներ, եկեղեց-
ւոյ իշխաններ՝ գան յղկանալ վա-
ստի զեղած լծալ տփանց վրայ,
մինչ անդին վանայ, Մ. Ս. Պոլսոյ,
Պոլիարիոյ, Ռաւմանիոյ և Եյլիպոտի
առաջնորդական աթոռներ լծալու
կը թան:

Մեսրոպ և Բարձրագիւտ և
պիսկոպոսներն ինչպէս երախտագի-
տութեան, իսկ Հմայեակ սրբազան
անոնց գաւառից ըլլալու բազմաձայ-
նայն լծալու կայս. Պաշա կ'եր-
թան իրենց չնորհաւորութիւններն
մատուցանելու, բան մը որ երբեք
անհնուած չէ ուրիշ ասան, զի միայն
ազգին պատրիարքն է որ պարտի
երթալ յանուն ազգին չնորհաւորու-
թիւններ մատուցանելու:
Նիկոմիդիոյ առաջնորդ Սառ-

ժաննոս եպիսկոպոսն իսկ՝ երբեք
իր վիճակէն կուգայ այդ տփիւ:
Մայրաքաղաքին մէջ կան իբր
15 վարդապետներ որոնց միայն ե-
րբեք բաւական ըլլային անդ՝ ըս-
տիւն իբր Պատրիարքարանի պաշ-
տօնեայ և ասն օրերն Պատրիարքի
կողմէն չ'ընէին քարոզչ. Սոյ,
Պատրիարքին, Դրան եպիսկոպոսն,
Երաւունքի փոխանորդն, և ե-
րեք վարդապետներ ընդ ամենը
վեց կուսակրօն եկեղեցականներ՝ բա-
ւական պիտի ըլլային իբր քաղաքի-
նը Կ. Պոլսոյ հայ հասարակութեան:
Սոյ վարդապետաց խմբէն երեք
չորսը միայն ինչ ինչ պատճառներով
չեն կրնար գաւառ երթալ, իսկ միւս-
ներն կամ անկարող են առաջնոր-
դական վիճակ մը կառավարելու, և
կամ չեն կրնար լծուիլ Կ. Պոլսոյ հա-
պարհները: Սոյ վերջին կարգին վերա-
բերուցներէն՝ յիշենք Վահան վարդա-
պետ Երեմեանն, որ չնորհիւ իր ճար-
պիկութեան բաւական կարեւորաց
տէր եղած է Կ. Պոլսոյ մէջ, և մաս-
նաւորապէս Տիմոթէոս... խնամա-
ծութիւնն կը սիրէ: Սա ունի շատ մը
չափաւորութիւններ որոնց զլիսա-
ւորն ու վերջինն տեղի ունեցած է
Պոլիարիոյ մէջ, ուր զրկուած էր իբր
պատրիարքական փոխանորդ առաջ-
նորդի ընտրութեան համար: Նա չա-
րաչար աշխատեցաւ զինքն ընտրել
տալ՝ սակայն հակառակ իր ջանից երբ
տեսաւ թէ՛ Ներսէս եպիսկ. Սպանեան
քուէից բացարձակ առաւելութիւն
ունեցաւ՝ մեծ յոգութեան հանց և
տեղւոյն օտ. կառավարութեան ներ-
կայացուցին ծանայ թէ՛ այդ ընտ-
րեալն յեղափոխական է, իսկ ինքն՝
ստիպուեցաւ Պոլիարիոյն գիշե-
րայն փախչիլ և Կ. Պոլս առնել իր
չունին: Պատրիարքարանն հակառակ
իր ջանից չի կարողացաւ Ազգին
ընտրելին Պոլիարիոյ գրկել, ուստի...
հարկադրուեցաւ զայն Տրապիզոնի
առաջնորդ ընտրել տալ, ինչ հաւա-
տուեցած թէ՛ նոյն իսկ կառավարու-
թեան կողմէն Կ. Պոլսոյ մէջ թա-
լու գաւառապարտուած վարդապետ-
ներն եթէ իրենք ուզեն՝ դիւրու-
թեամբ կարելի է իրենց մասին տրը-
նած որոշումն փոխել տալ, սակայն

նորա կը սիրեն այդ պատրուակա-
լեալ Կ. Պոլս, վայելել սարմնեաւ
փափուկ կեանքն, և իբր զրկեալներ
իրենց վրայ հրաւիրելով տիկնանց
զուլթն... անոնց խնամածութեան ա-
ռարկայ գաւառ և քաղաքն պարտել:
Լա չըլլա՞ր միթէ այս առաջ-
նորդութեան անկարողներն վանքե-
րը զրկուին, իսկ կարողներն՝ Պատրի-
արքարանի կողմէն ստիպուին երթալ
լծալու վիճակներն հոլովելու, և եթէ
չհամակերպին՝ զրկուին իսպառ Կ.
Պոլսոյ եկեղեցեաց մէջ քաղաքի լծին
ընելու հանգստութեամբ պաշտօնէն: Այժմ
ասոնց իւրաքանչիւրն մասնաւոր ըն-
տանիքի մը՝ կամ ընտանիքներու
պաշտպանութիւնն կը վայելին, ու ի-
րենց պարտաւոր ժամերն ստեպ որ-
րահներու մէջ կ'անցնեն փախկաւոր
տիկնանց... Աստուածաբանական դա-
սեր տալով: Ամօթ է այս ամէնն և
երբեք պատուաբեր չէ: Հայ եկեղե-
ցականն ցարդ սրբակրօն համարուած
և օտարաց իսկ գրուատանայ արժա-
նացած էր. ինչո՞ւ այսօր կորսնցնէ
այդ պատիւը, և ինչո՞ւ վարդապետ մը
ընակի տուներուն մէջ, ընտանեաց
մէջ, վարդապետ պարտիւրալ վա-
նուց մէջ և կամ եկեղեցեայ խոսքն,
հեռի ընտանիքներէ. այդ է եկե-
ղեցւոյ օրէնքն, պէտք է որ կամ
համակերպին և կամ լծուին իրենց
օրեքն և հեռանան եկեղեցւոյ կուսա-
կրօն պաշտօնէութենէն: Սակայն
դժբաղդաբար օրինակն բարձրերէն
կուգայ...
ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍՐՏԱՔԻՆ
ՍԻՐՏԱՔԻՆԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՐԸ
Սիւնականներու համաժողովը տեղի
ունեցաւ Պալի մէջ (Չուրիքերի) խորհրդ-
դակցութեանց առարկայ եղող կարեւորա-
գոյն խնդիրը սա էր թէ, պէտք է ընդու-
նիլ Անգլիոյ կողմէն Արեւ. Սփրիկէի մէջ
Հրեայներու նուիրուած քաղաքաւայրը, Հա-
մաժողովը չընդունեց այս առաջարկը, վա-
սընդի հակառակ է Պաղեստինէ կամ անոր
չըմակայ երկիրներէն դուրս ու է գաղթա-
կանութեան հաստատելու յոգովին մեծա-
մասնութեան և ընկերակցական փոքրամաս-
նութեան մէջ պառակտուած մը յատկէ
կաւ այս առթիւ:

ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏԻԼ ՀԱՄԻՏ

«Այնչափ մեծ, քրտափ լիքն ունեցող, կենար, Շարլմաներ, Լուի Ժ. Կ., Նաբուլեոն Ա.»

«Փոքրիկ Էօրթեյն» Սուլթանին ըստ պատմության փորձն յետոյ կ. Պոլսոյ լրագրիւններուն մէջ երեւցած շոգոքորթութեան և սարկաբանութեան մէկ օրինակը տալու համար հետեւեալը կը քաղէ «Լէ-վընթ Զէրլա»-էն.

«Երբ որ կը տեսնէք բազմաթիւ հօտ մը որ ցրուած՝ բլրակի մը վրայ, գեղեցիկ օրուան մը վերջաւոյսին մօտ, կ'արածի խաղաղութեամբ թարմ ու կանաչ խոտը, զամբուռ և ծոթորը, հովիւ մը արթուն և ուշադիր, իր հօտին մօտը կեցած անոնց-մէ ոչ մէկը աչքէ չկորսնցնելու, կը հետեւի անոնց, զանոնք կ'առաջնորդէ, անոնց ա-բաւակարար կը փոխէ. Եթէ ցրուին, զանոնք կը ժողվէ, եթէ վայրագ գայլ մը սպառ-նայ, իր շունը անոր վրայ կ'արձակէ որ կը փախցնէ զայն, կը սնուցանէ, կը պաշտ-պանէ իր հօտը. Սրբալուստը զայն դաշտին մէջ կը գտնէ, ուրկէ հովիւր կը հետանայ արեւուն մարը մտնելէն յետոյ միայն. Ինչ հոգածութիւն, ինչ արթնութիւն, ինչ սէր. Եւ ո՞ր վիճակը երջանկագոյնը կը թուի մեզի, հովիւնը թէ հօտինը. հօտը հովիւինն է, և հովիւը հօտին. ահա բա-րի իշխանէ մը կառավարող ժողովուր-դի մը պատկերը. Եւ ո՞ր իշխանը աւելի պիտի յարմարէր այս գիւղիչ նմանութեան քան թէ մեր օգոստոսափառ կայսրը. Ո՞ր շնորհը զլացած է երկինք իրեն, լաւագոյնս թագաւորելու համար և որոնք զինքը սի-րելի կ'ընեն բոլոր իր հպատակներուն:

Փառապանծ ծագում մը զինք ազգի մը հոգեւոր և մարմնաւոր պիտը ըրած է, աներկիւղ և բարի սիրտ մը որ կ'արհա-մարհէ վտանգը ու կ'զբաղի ամենէն առաջ զինքը շրջապատողներով, ինչ-պէս որ ուրաթ օր տեսնուցաւ. ազնիւ նկարագիր մը որ, ինչպէս Սէն Սիմօն կը-սէր Լուի Ժ. Կ. մասին՝ ամեն պարագայի մէջ վեհութիւն և բարութիւն կը ցուցնէ ամենուն համար. «Մինչեւ իր ամենէն փոքր շարժումը, իր քալումը, իր կեց-ումը, իր ամբողջ երեւոյթը, ամեն ինչ չափուած է իր վրայ, ամեն ինչ ազնիւ, մեծ, վեհ, և միեւնոյն ատեն շատ բնա-կան. Լուրջ բաներու միջոցին, զեօպանա-կան ունկնդրութեանց, արարողութեանց մէջ ոնէ վեհապետ մը այնչափ պատկա-ռանք չ'ազդեր՝ ամենէն առաջ պէտք է ինքզինքը վարժեցնել զինքը տեսնելու եթէ մարդ չուզեր որ անոր խօսած միջոցին լեզուն կապկպուի.» Ասիկա ճիշդ պատկե-րը չէ՞ մեր Օգոստոսափառ Սուլթանին որու պաշարներունը և պատկանելի հան-գաւորներունը ամենքը զմայլեցուց աղէտի միջոցին:

Ան կը մշակէ գեղարուեստները և գիտութիւնը, կը հետաքրքրուի այն ամէն բաներով որոնք կրնան երկրին մէջ ար-եւեստները և վաճառականութիւնը զարգա-ցնելու. Ան իր գործերուն մէջ կը ցուցնէ բարձր և զօրաւոր հանճար մը որ զինքը կը սիրցնէ ու յարգելու կոչուող իրեննե-րուն, ինչպէս նաեւ, այն բոլոր օտարե-րուն որոնք իր կայսրութեան մէջ կ'ապ-րին. Այս հանճարին տէրը իրաւամբ ար-ժանի է «մեծ» անուան որ պատմու-թիւնը շատ քիչ միայն տեսնուի միայն առ-ւած է, ինչպէս Աղեքսանդրի, կեսարի,

Շարլմանի, Լուի Ժ. Կ. և Նաբուլեոնի. Ահա ասոր համար է որ, այնչափ գերազանց վեհապետ մը կառավարող ժո-ղովուրդ մը պարտի եռանդամբ մաղթել որ երկար կեանք մը շնորհուի անոր որ-պէսզի երջանկութիւնը և խաղաղութիւնը անոր հետ թագաւորեն իր երջանիկ ազ-գին վրայ:

Իրաւամբ, պէտք է նախախնամութեան շնորհակալ ըլլալ որ մեզի պարգեւեց այս թանկագին վեհապետին, Սուլթան Ապտուլ Համիտ խան երկրորդի կեանքը:

Պիտի երեւակայեք թէ այս գրողը Օսմանցի մըն է, սխալ, Ֆրանսացի մըն է այն:

ՄԷԼԻՔԷԻ ԵՒ ԵՒԼԻՅԱՆԻ

Թերեւեան գրաքննութիւնը կը շարու-նակէ արգելք դնել կ. Պոլսոյ լրագրիւնե-րուն, իսլամական սուրբ տեղեաց Մեծ-Շէրիֆին, Օսմէ-Բէֆիգ բաշայի մահը ծանուցանելու դէմ:

Մեծնոյին եղբայր, Ապտուլազ բա-շա, զիմուսներ ըրած է որպէս զի թոյլ տրուի իրեն երթալ ու Շէրիֆութիւնը ըս-տանձնել. բայց տակաւին ոնէ որոշում չէ տրուած այս մասին:

Կը թուի թէ Ապտուլազ բաշայի Մեքքէի Շէրիֆ անուանուիլը պիտի յե-տաձգուի մինչեւ որ Եւթէն կատարելապէս խաղաղեցուի, ինչ որ անխուսափելի կը կարծուի մօտ ժամանակի մը մէջ:

Կը կարծուի թէ հանգուցեալ Շէրի-ֆին ժառանգութիւնը, որ խիստ մեծ գու-մարի մը կը հասնի, առ ալ չ'պիտի փո-խանցուի իր յաջորդին մինչեւ որ Ապտուլ-ազ բաշայի զէպի խալիֆայութիւն ունե-ցած հաւատարմութեան վրայ վստահու-թիւն գոյացուի բարձրագոյն շրջանակի մէջ:

Հաւատ չ'ընծայուի ալ եւս այն լու-րին թէ Սուլթանը Մեքքէի Շէրիֆութիւնը շնչելու մտադիր է կամ թէ Ապտուլազ բաշայի տեղ ուրիշ մը պիտի անուանէ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ինչո՞ք անհայտի վաւատական լու-րով ու քահանաները գիւմելով Պատրիար-քարան, իրենց Տեղապաշտ Սեդակունի վար-դապետին բարուրդ պաշտօնավարութիւնը գողեր են և խնդրեր որ արժանացնէ զայն եկեղեցական բարձր աստիճանի:

Եթովպիոյ այցելու հովիւ Տ. Մկեր-տիչ քահ. Ջիլատեան երկրորդ անգամ ներկայացրե է Մենելիգ կայսեր, և խնդ-րեր է որ եկեղեցիի մը շինութեան ար-տօնութիւն շնորհուի, ինչպէս նաեւ այդ շինութեան համար բաւականաչափ գե-տին մը:

Մենելիգ կայսրը իր պատուիրակ զօրավար Մաշաշայի հետ շորհակալու-թեան նամակ մը զրկած է Սրմանեան Ս. Պատրիարքին:

Երուսաղէմի հաշուական խնդրոց ու կալուածական մատակարարութեան մա-սին փաստաբան Տ. Խաչիկ Ազատեան ըն-դարձակ ու մանրամասն գիտադպրի մը ներկայացնելով յայտարարեր է թէ, պատ-րաստ է այդ մասին բերանացի բացառ-րութիւններ ալ տալ:

Մշոյ Ս. կարապետ վանքը խա-րլած վիճակի մը հասած ըլլալուն, ան-հրաժեշտ դարձած է վերանորոգելու պէտքը:

ԿՐԵՏԷՆ ԹՎԹԱՅՈՒԹԻՒՆ

(Կրեաթ). — Գանտիա 22 | 4 յուլիս 1905

Մեծայարգ

Տէր խմբագիր «Լուսաբեր» լրագրոյ:

Նուստոս, Ամենատրուպ ծառայ Հա-յաստանեայց առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ, թուականէս ութը ամիս առաջ, Ազգ. Կեդր. վարչ. Պատ. Կրօնական Ժողովոյ որոշ-մամբ կոչուած եմ «Հոգեւոր հովուութեան» սլաշտօնով ի կրեաթ, և ցարդ կը պաշ-տօնավարեմ ինչ յանձնուած պաշտօնիս մէջ խղճի մասօք և արդարութեամբ հով-ուելով տեղւոյս ազգայինները. թէ և տեղ-ւոյս թաղ. Խորհուրդը, պաշտօնի եկած օ-րէս, իրենց մի քանի կոյր համախոհնե-րով կը հակառակէին զիս, և հոգեւոր վերին իշխանութեան որոշում և հրահանգ-ներուն չէին անսար և կը շարունակէին իրենց ըմբոստացումը հակարակ մեր շատ մը յորդորներուն անդադար. նաև այս մա-սին քանիցս յորդորականներ զրկուցան իրենց ազգային Պատրիարքարանէ. և ա-նարժանաբար տուած շատ մը յորդոր և խրատականներէս յետոյ. — Թողուցինք պահ մը որով կ'երեքը հանդարտին. ինչպէս ծագում առած էր քանի մը տարիներէ ի վեր անմիաբանութիւն. վերջեւ Ս. Կարու-թեան տօնէն առաջ — մեծ պահօց մէջ, մէկ աստիճան զղջալով իրենց կամակոր և յա-մառ ընթացքէն վազ դալով, մօտեցան զիս զխալոր և ամեն բան մօտնալով առաջար-կեցին ներդրամաբար ի սէր խաղաղու-թեան և տեղւոյս փոքրիկ հօտին անպոր-րութեան համար թաղ. Խորհուրդը ընտ-րութիւն կատարել և Ազգ. Կործերը բարուր-դողութեան մը վերածել. հետեւաբար. նուստոս, համոզմամբ գիտնալով հանգեալ ի-րենց անուղղայ ընթացքը, վերադարձ իր վերջ-նական փորձ, համակերպեցայ իրենց ա-ռաջարկին անկեղծ կարծելով. և անմիջա-պէս յրադկազարդի ուրը ընտրութեան ձեռ-նարկեցինք և արդիւնքը տեղեկագրելով Ազգ. Պատրիարքարան, իրենց ստորագր-րութեամբ իր ընտրական ժողովոյ ան-գամբ. և ամենայն սիրով անցնելով Ս. Կարութեան օրերը — որով խուսնեամբ գա-լով Ս. Եկեղեցին, վայելեցին հոգեւորնշ արարողութիւնները և Ս. Պատարագները և անհամբեր կը սպասէինք թաղ. Խորհուր-դոյ վաւերացման թուղթին գաւտեան. ինչպէս որ հասաւ գրեթէ 2 ամիսէն յե-տոյ, և թաղ. Խորհուրդը անվամբ նաև լուե-նուն պէս վաւերագրին գալը. անմիջա-պէս առանց բանաւոր փոքր ինչ պատճա-ռի իրենց հին պայքարը մղելու որոշում տալ. ըմբոստանալով հոգեւոր վերին իշխա-նութեան և ինչ զէմ նաև և նկատելով որ իրենց անարգար և անիրաւ բողոք և զըր-պարտութիւնները անսելի պիտի մնային-չև վերջը ազգ. պատրիարքարանի մէջ, սկսան այս անգամ հրապարակ իշխել տե-ղացնելով զիսու անիրաւի և անտեղի զըր-պարտութիւններ և փողոցային հայհոյանք-ներով ի գրութիւններ խրկել ազգային լը-րագրաց. կարծելով թէ նուազ կրնան յա-ջողի ինչ վարկաբեկ ընելով հրաժարե-ցնել և քաղաքէս հեռացնել, իրենց անխեղ միջոցներով ափսոս . . . որ այս մասին ալ քանիցս խրատած եմ զիրենք:

Ուստի, տէր խմբագիր, իրաց այս վիճակին մէջ կը մնամ պաշտօնիս մէջ այնչափ ատեն, որքան զոր կը պահէ զիս հոգեւոր վերին իշխանութիւնը, նաև և պար-սաւանաց երէք կարեւորութիւն չենք տար, և միանգամ ընդ միշտ կը յայտարարեմ ի լուր Ժողովրդեան թէ եթէ պաշտօնիս մէջ ու և թերութիւն և վարքիս մէջ ու և է անկանոնութիւն և եպեղելի արարքներ, և անհանդուրժելի ընթացքներ նշմարած են, և եթէ կարող են հաստատուն ապա-ցոյցներով հաստատել, ազատ են բողոքել ազգ. պատրիարքարան օրինաւոր կերպիւ, կը տեսնուինք և կը դատուինք, եթէ ոչ, այս տեսակ զրպարսիչ դատարկաբանու-

ԹԻՆՆԵՐ ԱՌԺ ԵՆ

Որ ունիցի ականջա լսելոյ լուրջէ. Հետևաբար, տէր խմբագիր, հանցեղ-նոյնութեամբ արտատպել գրութիւնս մօ տակայ ձեր օգտակար թիւերէն միոյն մէջ, Որով մնամ ազօթարար Հոգեւոր հովիւ Կրեաթի:

ԳԵՈՐԳ ԲԱԶԱՆԱՅ ՀԻՒՄԻՉԵԱՆ

Արթ. Տ. Հայր. — Ձեր փափաքին հա-մեմատ ահա «նոյնութեամբ» արտատպ-ւեցինք ձեր գրութիւնը, տառ առ տառ և կէտ տո կէտ. Բայց ներեցէք որ երկու բառ ալ մենք աւելցնենք:

Ազգ. Կեդր. իշխանութեան հրա-հանգները յարգել ամեն հայու պարտքն է. բայց ասիկա չը նշանակեր որ քահանայ մը կրնայ միմիայն այդ իշխանութեան ուժովը պաշտօնավարել, ժողովուրդը և թաղական Խորհուրդը արհամարհել և ատենց զէմ տեսական պայքար մղել. Գահանան ժողով-րդին համար է և ոչ թէ Պատրիարքա-րանին, և իր իշխանութիւնը սիրոյ վրայ պէտք է հիմնուի: (Խ.)

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՈՒ

Հ. Յ. Գ. ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՅԻ

ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

1904 Դեկտեմբերէ — Գուլիս 31, 1905

ՄՈՒՏԳ

Նախորդ վարչութեան ծառայած պատ-րաստ դրամ 19.75 դր. ողջ. Հ. Յ. Գահանայութեան Սղեքսանդրիոյ խմբատե-ղին հանգանակուած 81. — Նուէրներ. — (Տօք. Կ. Փ. — Ա. Գ. — Վ. Ա. — Յ. Տ. — Հ. Գ. — Հ. — Ա. Հ. — Ս. Չ. — Կ. Փ.) 20ական դր. ողջ՝ 180. (Ա. Մ. Յ. — Լ. Է. — Ա. Յ. — Ա. Է. — Ա. Գ. — Ե. Ե.) 10ական դր. ողջ՝ 60. (Մ. Ե. — Օր. Հ. Գ. 3. — Ս. Մ.) 5ական դր. ողջ՝ 15.

Ամերիկայէ Տիար Ա. Վաւանի միջոցա-հէր և Տիկին Զօրապետեանի հարսնիքին հանգանակուած 28 տոլար՝ 552 դր. ողջ: Աւագ Եւ. օր եկեղեցիին բակը հանգանա-կուած 70. Զատկին՝ 469. 1904 Դեկ-տեմբերէ 31 Գուլիս 1905 ամսավարեն-րէ գոյացած 1975. Մարտ 8ին ինպատ-կարմիր խալին տրուած թատերական ներ-կայացումէն մուտք-գանձուած 4526.50. Տիկին Ս. ձեռամբ ձեռագործի մը վա-ճառումէն 30. Գումար 8008.25 դր. ողջ:

ԵԼԻՔ
Կնիք մը 16 դր. ողջ. Տգագրութիւն նուիրատուներու 210. Տեղեկագրերու ցըր-ուելուն փոստի ծախք 10.50. Կարմիր խալի հաւաքելին 2 ամսական 80. Խ. Զա-ղաքի քաղաքական բանտարկեալին — Դաշ-նակցական 350. Գ. քաղաքի քաղաքական բանտարկեալին — Դաշնակցական 357. Ա. քաղաքի Հնչակեան — Դաշնակցական բան-տարկեալներու 269. Ե. Խ. քաղաքի Հնչ-Դաշն. բանտ. 351. Ա. Թ. քաղ. Հնչ. բանտարկեալին 350. Բ. քաղ. Հնչակ-բանտարկեալներուն 437.50. Մարտ 8ի թատրոնին համար եղած ընդհանուր ծախք 2578.50. Պատրաստի դրամ 2998.75. Գումար 8008.25 դր. ողջ:

(Կնիք)

Երանթ. — Ա. — Թատրոնի հաշույն մուտքի վերոյիշեալ գումարէն զատ կայ նաեւ սպասիկ 1111 դր. ողջ. Բ. — Վ. քաղ. Հնչակեալներուն մասին աւելի մանրա-մասն տեղեկութիւն ուզողը կրնայ գրիւն Միութեանս վարչութեան:

ՄԻՆԿԵՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Կեդրոնատեղի Պրիսթոլ համալսարանի գրադարանի գրադարանի

Գ. Ա. Հ. Բ. Է.

ՄՈՒՍՔԻ

Խրաքանչիւր ՍԻՆԿԵՐ մեքենայի վրայ փընտակ այս վաճառանիշը (marque), քսան ՄԻԼԻՕՆ մեքենաներ սպասուող, Ասեղնագործի ձրի դասեր և մեքենաներու, ձրի նորոգութիւն գնողներու տան մէջ, վճար, ման գիւրութիւններ, Սինկեր կարի մեքենան, րը աշխարհի լաւագոյններն են: (29)

Բարիկի 1901 թ. Յուլիանոսի մէջ ԱՌԱՋԻՆ ՄՐՃԱՆԱԿ-ՈՂԽԱՐՀԻ ամենէն ՄԵՇ վարձատրութիւնը փափագողաց ձրի կը զրկուի մեր Յուլիանոսի ամեն լոյսով:

S. S T E I N

ՄԵՇ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Ս. ՇԵՔԵՅՆ

ՀԹԱՅԹԻՉ Ն. Բ. ԽՅԻՎԻՆ

ԱՌԱՋԱ ԷԼ ԽԱՏՐԱ, ԷՋՊԵՐԻՆ

Կիւնբու, Այրբու և Տղաքներու

ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐ

Գինները Զափաւոր են:

ԼԵՐԱՐԻՆ ՆՈՐԱՏԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիւքսորական վերամբարձ (ստանսէօր) ուղարկները բնակարան կը զրկուին:

ՎԱՃԱՌԱՅԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

Negociants—Commissionnaires

ԳԵՅՆ - ԷԼ ՍՈՒՐԵՅՆ

ԳԱՀԻՐԷ

ՖԻՆԱՆՍԵՐՈՒ ԳՈԼԵՃԻՆ ԴԻՄԱՅ

ԴՈՍՆԱԻՈՐ ԴԻԻՂ

ԸՄՊԵԼԻՔՆԵՐՈՒ

Jph. Etcurnaud & Cie

Cognac

Ժողէք Էթուան և Ընկ. Գոնէպը

L. Bezagu & Cie

Bordeaux

Լ. Պէզակի և Ընկ. Պոնտո

Garnier—Chevrier

Meursault

Կառնիէ և Շըվոնիէ Մէօրսոլթ

ԾԱԽՈՒ ԳՐՔԵՐ

Լուսաբերի խմբագրատան մէջ:

ԴՐՆ՝ ՊՂԷ

Յրանսահայ նոր Բառագիրք պատկերազարդ, Գուրտոն Լուսինեան, երկու հատոր

120

History of Armenia. by Ter Gregori (Պատկերազարդ Հայոց պատմ. անգլիերէն)

15

Լուսինեանք, Միլիք Ս. Դաւիթ Բէկ

5

Կիպրոս Կղզի, Բակուրան Լուսաբեր Հաւաքածոյ, Ա. Գրակ,

2

Մի Տեսութիւն Կիլիկիոյ Հայկական իշխանութեան վերայ, Բակուրան

12

Գարոզներ, Բարգէն Ծ. Վարդապետ Կիլիկիացիներ

10

Կոլոտ Յովհաննէս Պատրիարք, Նոյն հեղինակին

13

Ծովք-Տրուք և Հոռոկայ Նոյն հեղինակին

7

Բառագիրք Հայերէնէ Քրանսերէն, Գ. Լուսինեան

60

Պատմութիւն Արեւելեան Խնդրոյ և Առաջնորդ Հայկական հարցի, Բրոք. Կ. Թուսեան

18

ՏԲԹ. ՕՎԱՏԻԱ

Որ իր ուսումը և փորձառութիւնը ստացած է Բարիկի առաջնակարգ հիւանդանոցներուն մէջ և որ երեք տարուան միջոցին Գահիրէի մէջ բազմաթիւ յաճախորդներ չահած է՝ շատ կարճ ժամանակի մը մէջ կը դարձանէ նոր սկսած կամ հինցած հոսուցները, շիշախոր (կուլթ միլիթիւր), միզանցքի կծկուցները, փամփշտատապը (սիսթիթիս) և ծննդական և միզային գործարաններու հիւանդութեանց հետեւանքները: Կը դարձանէ նաև սիֆիլիզը և մորթային հիւանդութիւնները:

Հիւանդ կ'ընդունի ամեն օր ժամը 9-12 կէս օրէ առաջ, և 3-6 կէս օրէ վերջը, իր բնակարանը Մէհմէտ Ալի փողոց, Ամերիկեան գրափաճառանոցին վրան:

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ

ԳԻՇԵՐՈՐԹԻԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼՈՂԱՆ, ԶՈՒԻՏԵՐԻՈՒ

4րդ տարեշրջան

Լոյսանի Հայ Կրթարանը առողջ և հիմնական վերթութիւն և դատարարականութիւն կուտայ 8-20 տարեկան աշակերտներու: Ազգային կրթութիւնը տեղի կ'ունենայ հաստատութեան մէջ, իսկ եւրոպականը, մեր անմիջական հսկողութեան տակ՝ տեղական կառավարական հանրոժանութիւնը կ'աւարտեն մէջ:

1905-06 թ. շրջանին ձմեռուան վեցամսեան կ'սկսի Սեպտ. 1ին: Անոնք որ լեզուի կամ որ և է ճիշդի մը մէջ տկար են կ'ընան կանուխ գալ և պատրաստուիլ մեզ մօտ:

Ընդունելութեան տարիք՝ 8 և 15: Վարժարանս այս տարի ալ հինգ աշակերտ պիտի ընդունի մեծ զեղջուկ: Կշարունակուի հաստատութեան պատկերազարդ ամսաթերթին, Գիտութեան, բաժանորդագրութիւնը:

Տնօրէն

Մ. ՆԱԼԲԱՆԴԻԱՆ

Հասցէ՝ Տեղ. ի Գիտութիւնս Institut Armenien Lausanne, Suisse

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՄՍԱՔԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԼՈՂԱՆԻ

ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

Տարեկան 12 ֆրանք

Վեցամսեայ 7 ֆր.

Բաժանորդագիրը կանխիկ է Յօդուած, թղթակցութիւն և բաժանորդագիրը զրկել հետեւեալ հասցէին՝

M. NALBANDIAN

Institut Armenien

Lausanne (Suisse)

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԳ

L A N E W - Y O R K

ԱՄԵՆԱՅԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԿԱՐԵՒՈՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Զուտ փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

— ❦ —

Կը գործէ 82 կառավարութեանց հսկողութեան ներքին:

1903 Յունվար 1ին երաշխաւորեալ գոյքն է ֆրանք 1,827,000,000

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԳ 812,711 ապահովագրեալ ունի որք կը կազմեն Ընկ. բութիւնը որոնց կը պատկանի բոլոր շահերն 1903ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը ֆրանք 27,670,882:

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԳԻ տիեզերական բոլոր մինչև հիմա ուրիշ որ եւ է Ընկերութեան մը յանձնուած բոլորներէն աւելի անկաշխանք եւ շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլալ զբաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակ. ներուն եւ պատճառին, անձնասպանութեան եւ մինչև իսկ պատերազմի առեւ: Տիեզերական բոլոր կ'երաշխաւորէ փոխառութիւն. ներ երեք տարի ապահովագրին վճարելէ յետոյ առանց յետադայ ապահովագրին հաշուի առնելու, այս փոխառութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլորին մէջ, 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առանց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչև 5 տարի վերստին նշանակելու առանձնաշնորհով, յետամնաց ապահովագրները 5 առ 100 տոկոսով հանգերձ վճարելով, մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ իրաւանց կորուստ կայ: Ապահովագրութեան երկարաձգումը, բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակամիջոցի մը համար, այն զէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հասուցուի ամբողջութեամբ, առանց հաշուի առնելու անվճար մնացած ապահովագրները:

ԼԱ ՆԻԻ-ԵՈՐԳ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայման ալ ունի, որ աշխարհի մէջ ցարգ գտնուած պայմաններէն ամենէն աւելի նպաստաւորն է: Աւելի մանրամասնութեանց համար գիմել «Լուսաբեր» խմբագրատունը:

ՏՕՔԹ. Ի. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՇԱՐԱ ՔԱՄԵԼ, ԹԻԻ Յ. ՇԵՓԵՐՏՍ ՀՕԹԵԼԻ ԴԻՄԱՅԸ

Կը դարձանէ տկուայի և լինտերու ամեն տեսակ հիւանդութիւններ, երեքտրական և ուրիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կառարեւագործեալ գրութեանց:

Կը պատրաստէ ոսկիէ ակաւներ և կամրջակներ (travaux aux ponts et couronnes) որոնք առանց արհեստական քիմիքի և առանց ամրացուցիլ թելի (crochet) կ'ապահովեն արհեստական ակաւներու տոկունութիւնը և տեսականութիւնը:

Նոյնպէս՝ կը պատրաստէ քառչուէ լինտերով ակաւներ, և առանց ցաւի կը քաշէ վնասուած ակաւները, լինտերու կամ ընդհանուր ջիղերու վայրկեանական թմրութեամբ:

Թաճախորդներ կ'ընդունի ամեն օր, առտուան ժամը 9էն—իրիկուան 6ը:

ՊԱՏԱՆԻ

Chigwell, London.

Պատկերազարդ ամսաթերթ, իւրաքանչիւր թիւի մէջ 10-12 պատկերներ կը գտնուին, տղոց համար խիստ հետաքրքրական:

Գին երկուք ու կէս Շիլին, երկուքն ալ կ'ընան ստացուիլ «Լուսաբեր» խմբագրատունէն:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԵԻԷԼԵԱՆ ԽՆԴՐՈՅ ԵՒ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԻ

2 Հատոր, 676 էջերէ բաղկացեալ

Գիմել՝ Prof. G. Thumaian

Chigwell, Essex.

Գին փոստի ծախքով երեք ու կէս Շիլին: